

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MIĘDZYRZECZ ZA LATA 2012-2013

**Opracował:
Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja**

Międzyrzecz 2014

Spis treści:

1. Wstęp	2
1.1. Podstawa prawna	2
1.2. Okres sprawozdawczy	3
1.3. Źródła danych	3
1.4. Autorzy sprawozdania	3
1.5. Zakres opracowania	3
2. Charakterystyka gminy	4
2.1. Położenie	4
2.2. Demografia	5
2.3. Budowa geologiczna i geomorfologiczna gminy	6
2.4. Klimat	6
2.5. Infrastruktura inżyniersko-techniczna	6
3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz.	10
4. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska.	26
5. Ocena finansowania zamierzeń Programu Ochrony Środowiska.	27
6. Ocena systemu monitoringu.	28
7. Podsumowanie	32

Spis tabel:

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2012r.)	5
Tabela 2. Bezrobocie (stan na 31.XII.2012r.)	5
Tabela 3. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Międzyrzecz (stan na 2013 r.)	6
Tabela 4. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Międzyrzecz (stan na 2013 r.)	7
Tabela 5. Charakterystyka oczyszczalni odbierających ścieki z terenu Gminy Międzyrzecz na podstawie danych z 2013 roku.	8
Tabela 6. Charakterystyka sieci gazowej na terenie Gminy Międzyrzecz (stan na 2012 r.)	8
Tabela 7. Ocena realizacji zadań.	26
Tabela 8. Wskaźniki monitoringu.	29

1.Wstęp

1.1. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.) Burmistrz Międzyrzecza co 2 lata przedstawi Radzie Miejskiej w Międzyrzeczu Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Ostatni Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Międzyrzecz został przyjęty Uchwałą Nr XXI/160/12 z dn. 27.06.2012r. Rady Miejskiej w Międzyrzeczu i obejmował lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019. Program Ochrony Środowiska ma na celu realizację Polityki Ekologicznej Państwa na poziomie gminnym. Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę, cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów.

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.), a w szczególności:

„Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając wymagania, o których mowa w art. 14.

Projekty programów ochrony środowiska są opiniowane odpowiednio przez organ wykonawczy jednostki wyższego szczebla lub ministra właściwego do spraw środowiska. W miastach, w których funkcje organów powiatu sprawują organy gminy, program ochrony środowiska obejmuje działania powiatu i gminy.

Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.”

Ustawa – Prawo ochrony środowiska nie określa treści i zakresu programu ochrony środowiska, zwraca jednak uwagę (art. 17 pkt. 1), by uwzględniał on wymagania zawarte w art. 14 wynikające z polityki ekologicznej państwa:

„Art. 14. 1. Polityka ekologiczna państwa, na podstawie aktualnego stanu środowiska, określa w szczególności:

- *cele ekologiczne,*
- *priorytety ekologiczne,*

- *rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,*
- *środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.”*

1.2. Okres sprawozdawczy

Niniejszy *Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska* sporządzono na podstawie analizy realizacji zadań zawartych w *Programie*, określonych dla Gminy Międzyrzecz. Raport obejmuje okres od 01.01.2012 do 31.12.2013 r.

1.3. Źródła danych

Dane wykorzystane podczas sporządzania niniejszego raportu pochodzą m.in. z:

- Poszczególnych wydziałów Urzędu Miejskiego w Międzyrzeczu;
- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie,
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim;
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim,
- Międzyrzeczekiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.;
- EWE Zielona Energia Sp. z o.o.;
- Starostwa Powiatowego w Międzyrzeczu;
- Nadleśnictw;
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

1.4. Autorzy sprawozdania

Autorami sprawozdania są pracownicy Zakładu Analiz Środowiskowych Eko-Precyzja, w składzie: mgr Paweł Czupryn oraz mgr Ludwik Gabryś.

1.5. Zakres opracowania

W skład niniejszego Raportu wchodzi następujące składowe:

- Zakres realizacji Programu,
- Ocena realizacji Programu,
- Ocena finansowania zamierzeń Programu,
- Ocena systemu monitoringu,
- Podsumowanie.

2. Charakterystyka gminy

2.1. Położenie

Gmina Międzyrzecz to gmina miejsko – wiejska położona we wschodniej części województwa lubuskiego, w powiecie międzyrzeckim. Usytuowana jest w północno zachodniej części Niziny Wielkopolskiej i zachodnich krańcach Bruzdy Zbąszyńskiej. Jej obszar wchodzi w skład Pojezierza Lubuskiego. Od północy graniczy z gminą Przytoczna, od wschodu z gminami Pszczew i Trzciel, od południa z gminami Lubrza i Świebodzin, natomiast od zachodu z gminami Sulęcín i Bledzew.

Rysunek 1. Położenie Gminy Międzyrzecz na tle powiatu.

Źródło: www.osp.org.pl

Na terenie gminy znajduje się 37 miejscowości w tym 17 ma status sołectwa (Bobowicko, Bukowiec, Gorzyca, Kalsko, Kaława, Kęszycza Leśna, Kuligowo, Kursko, Kuźnik, Nietoperek, Pieski, Pniewo, Szumiąca, Święty Wojciech, Wysoka, Wyszczanowo, Żółwin) 19 to miejscowości nie sołectwie (Brzozowy Ług, Czarny Bocian, Głębokie, Jagielnik, Jeleniegłowy, Karolewo, Kęszycza, Kolonia Kęszycza, Kolonia Żółwin, Kwiecie, Lubosinek, Łęgowskie, Marianowo, Międzyrzecz Wybudowanie, Porąbka, Rojewo, Skoki, Wojciechówek, Zamostowo) oraz Miasto Międzyrzecz.

2.2. Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (stan na 31.12.2012 r.) liczba ludności w gminie Międzyrzecz wynosiła 25175 osób, z czego 12318 stanowili mężczyźni, a 12857 kobiety. Powierzchnia Gminy Międzyrzecz wynosi 314,51 km² co wraz z liczbą zamieszkujących jej ludzi daje gęstość zaludnienia 80 os/km².

Tabela 1. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2012r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Ludność według miejsca zameldowania		
Liczba ludności (ogółem)	osoba	25 175
Liczba kobiet	osoba	12 857
Liczba mężczyzn	osoba	12 318
Wskaźnik modułu gminnego		
Gęstość zaludnienia	ilość osób / km ²	80
Ilość kobiet na 100 mężczyzn	osoba	104
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-	0,4
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
W wieku przedprodukcyjnym	%	17,9
W wieku produkcyjnym	%	65,1
W wieku poprodukcyjnym	%	14,6

Tabela 2. Bezrobocie (stan na 31.XII.2012r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Bezrobotni zarejestrowani według płci		
Ogółem	osoba	1948
Mężczyźni	osoba	974
Kobiety	osoba	974

Źródło: GUS.

2.3. Budowa geologiczna i geomorfologiczna gminy

Obszar Gminy Międzyrzecz jest zróżnicowany, w części centralnej występują piaski sandrowe, natomiast w obrębie dolin rzecznych możemy wyodrębnić piaski, żwiry i mułki rzeczne. W pozostałych obszarach gminy pojawiają się głązy i gliny moren czołowych, kemy oraz piaski. Na terenach Gminy Międzyrzecz występują złoża: piasku (sołectwo Szumiąca, Wyszczanowo oraz Żółwin) , piasku pospółki (sołectwo Bukowiec, Kuligowo), kredy jeziornej (w obrębie sołectwa Szumiąca), torfu i gytii (w rejonie miasta Międzyrzecz). Najlepsze gleby rolnicze – brunatne i czarne ziemie skoncentrowane są wokół miasta Międzyrzecz.

2.4. Klimat

W Gminie Międzyrzecz występuje klimat zaliczany do strefy przejściowej. Najzimniejszym miesiącem w roku jest styczeń – średnia temperatura powietrza wynosi 1,5°C, natomiast najcieplejszym lipiec gdzie średnia temperatura to 19,8°C. Średnia roczna temperatura powietrza w gminie to 8°C. Średnia liczba występujących mroźnych dni w skali roku to 29-30 dni. W gminie przeważają wiatry z kierunków północno – zachodnich i zachodnich. Średnia roczna prędkość wiatru przekracza 2m/s. Średnia roczna suma opadów wynosi od 500-600mm. Okres wegetacyjny określa się na 222dni.

2.5. Infrastruktura inżynierijno-techniczna

Sieć wodociągowa

Gmina Międzyrzecz posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości 154,7 km z 2 458 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego mieszkania. Liczba wody dostarczonej przez sieć wodociągową w 2013 roku to 890,4 dam³ wody. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci wodociągowej na terenie Gminy Międzyrzecz.

Tabela 3. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Międzyrzecz (stan na 2013 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	długość czynnej sieci rozdzielczej	km	154,7
2.	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2458

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
3.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	890,4
4.	Zużycie wody na jednego korzystającego	m ³	32,2

Źródło: MPWiK Sp. z o.o.

Sieć kanalizacyjna.

Gmina Międzyrzecz posiada sieć kanalizacyjną o długości 178,2 km z 1835 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz mieszkania zbiorowego. W 2013 roku odprowadzono nią 1404 dam³. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 23 547 osób co daje poziom skanalizowania gminy wynoszący 96%. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Międzyrzecz.

Tabela 4. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Międzyrzecz (stan na 2013 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	178,2
2.	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1835
3.	Ścieki odprowadzone	dam ³	1404
4.	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	23 547
5.	% ludności korzystający z instalacji	%	96

MPWiK Sp. z o.o.

Ścieki na terenie Gminy Międzyrzecz odprowadzane są do 3 oczyszczalni ścieków: Oczyszczalni mechaniczno – biologicznej z podwyższonym usuwaniem biogenów w Świętym Wojciechu, Oczyszczalni mechaniczno – biologicznej w Kęszycy Leśnej oraz Oczyszczalni biologicznej w Kalsku. Ich parametry opisano poniżej w tabeli.

Tabela 5. Charakterystyka oczyszczalni odbierających ścieki z terenu Gminy Międzyrzecz na podstawie danych z 2013 roku.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	OŚ Międzyrzecz	OŚ Kęszycza Leszna	OŚ Kalsko
1.	Przepustowość oczyszczalni	m ³ /dobę	6 000	464,4	69,0
2.	Równoważna liczba mieszkańców	osoba	14 770	1 116	52,8
3.	Ścieki odprowadzane ogółem w ciągu roku	dam ³	1 316	82	6
4.	Typ oczyszczalni	-	Mech.-biolog.	Mech.-biolog.	Roślinno-stawowa

MPWiK Sp. z o.o.

Sieć gazowa

Gmina Międzyrzecz dysponuje siecią rozdzielczą gazu ziemnego o długości 122 km z 1638 czynnymi przyłączami. Zużycie gazu w 2012 roku wyniosło 1832,9 tyś. m³, z czego na ogrzewanie przypadło 209,9 tyś. m³. Na terenie Gminy z sieci gazowej korzysta 4 173 osób co daje 16,5% mieszkańców. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółową charakterystykę sieci gazowej występującej na terenie Gminy.

Tabela 6. Charakterystyka sieci gazowej na terenie Gminy Międzyrzecz (stan na 2012 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	długość czynnej sieci ogółem	m	122029
2.	długość czynnej sieci przesyłowej	m	28392
3.	długość czynnej sieci rozdzielczej	m	93637
4.	czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieskalnych	szt.	1638

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
5.	odbiorcy gazu	gosp.dom.	1425
6.	odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.dom.	569
7.	zużycie gazu	tys.m ³	1832,9
8.	zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys.m ³	209,9
9.	ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	4173
10.	% ludności korzystający z instalacji	%	16,5

Źródło: GUS.

Sieć drogowa¹

Teren Gminy Międzyrzecz jest dobrze skomunikowany z regionem i przez jej obszar przebiegają drogi:

- Krajowe (27,8km):
 - Droga krajowa nr 3,
- Wojewódzkie
 - Droga wojewódzka nr 137,
- Powiatowe (98,8 km),
- Gminne (125,2 km),
- Odcinek drogi ekspresowej S3.

Sieć kolejowa

Przez teren gminy przebiega kilka linii kolejowych:

- Linia kolejowa relacji Gorzów Wielkopolski – Zbąszynek (nr 367),
- Linia kolejowa relacji Wierzbo – Rzepin (nr 364),
- Linia kolejowa relacji Międzyrzecz – Toporów (nr 375).

¹ Wartości liczbowe odnoszą się do długości dróg występujących wyłącznie na terenie Gminy Międzyrzecz.

3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz.

Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz						
Ochrona wód						
Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Ocena realizacji*	Opis realizacji zadania**	Źródła finansowania/ jednostka odpowiedzialna	Całkowity koszt inwestycji [zł brutto]
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej od m. Gorzyca do m. Pieski	2013	1	W ramach realizacji zadania z dniem 26.09.2013 r. podpisano umowę na realizację zadania. Termin budowy kanalizacji określony został na 08.05.2015 r.	PROW 2007-2013, Gmina Międzyrzecz	6 964 730,32
2.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Nietoperek-Kęszycyca-OŚ Kęszycyca Leśna	-	0	Brak realizacji zadania.	-	-
3.	Udrożnienie rowów melioracyjnych	2012	2	Zadanie realizowane na bieżąco, w 2012 roku wykonano: 1. opracowanie kosztorysów inwestorskich na renowację zbiorników retencyjnych w miejscowościach: Kalsko, Kaława, Nietoperek, Wyszanowo i Bukowiec; 2. Udrożnienie przepustu wraz z konserwacją rowu w obrębie Kwiecie; 3. Konserwację rowu w obrębie Bukowiec; 4. Odbudowę rowu melioracyjnego w obrębie geodezyjnym Rojewo; 5. Odbudowę przepustu	środki własne, Gmina Międzyrzecz	74 278,33 (rok 2012)

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

				drogowego w obrębie geodezyjnym Bukowiec.		
		2013	2	W ramach realizacji zadania opracowano kosztorysy inwestorskie na konserwację rowów melioracyjnych na terenie Gminy Międzyrzecz.	środki własne/ Gmina Międzyrzecz	52 628
4.	Promowanie przydomowych oczyszczalni ścieków (gdzie jest to technicznie i ekonomicznie uzasadnione)	2012	1	Jak wynika z danych udostępnionych przez Wydział Planowania Przestrzennego Urzędu Miejskiego w Międzyrzeczu, nie podejmowano działań, które polegałyby na promowaniu przydomowych oczyszczalni ścieków. W ramach realizacji zadania wydano natomiast dwie opinie o możliwości zlokalizowania przydomowych oczyszczalni ścieków.	środki własne/ Gmina Międzyrzecz	w ramach działań statutowych (w ramach budżetu gminy)
5.	Prowadzenie bieżącej ewidencji i kontroli odprowadzania ścieków przez mieszkańców, w tym bieżąca identyfikacja właścicieli nielegalnych podłączeń i wydawanie oraz egzekwowanie odpowiednich decyzji administracyjnych	2012-2013	2	W ramach realizacji zadania prowadzona jest bieżąca ewidencja i kontrola odprowadzania ścieków przez mieszkańców, w tym bieżąca identyfikacja właścicieli nielegalnych podłączeń.	środki własne/ Gmina Międzyrzecz	w ramach działań statutowych (w ramach budżetu gminy)
6.	Wprowadzanie zapisów do mpzp, chroniących obszary szczególnie wrażliwe na zanieczyszczenie wód, przed	-	0	W okresie sprawozdawczym nie opracowywano Miejscowych Planów Zagospodarowania	-	-

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

	zainwestowaniem			Przestrzennego, dlatego realizacja zadania nie była możliwa.		
Ochrona powietrza						
Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Ocena realizacji*	Opis realizacji zadania**	Źródła finansowania	Całkowity koszt inwestycji [zł brutto]
1.	Bieżący remont nawierzchni bitumicznych na terenie gminy	2012-2013	3	W ramach realizacji zadania prowadzono remonty nawierzchni bitumicznych na terenie gminy, w zależności od potrzeb.	środki własne/ Gmina Międzyrzecz	335 462,32
		2012-2013	2	Zadanie realizowane na bieżąco. Podjęte działania polegają na remoncie nawierzchni bitumicznych dróg, które występują na terenie gminy Międzyrzecz i administrowane są przez Zarząd Dróg Powiatowych w Międzyrzeczu.	środki własne, Zarząd Dróg Powiatowych w Międzyrzeczu.	b.d.
2.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	2012-2013	3	W ramach rozbudowy i przebudowy budynku sali świetlicy wiejskiej w miejscowości Bukowiec, przeprowadzono termomodernizację budynku.	środki własne/Gmina Międzyrzecz	77 114,46
					PROW	143 468,00

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

Ochrona przed hałasem						
Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Ocena realizacji*	Opis realizacji zadania	Źródła finansowania/ jednostka odpowiedzialna	Całkowity koszt inwestycji [zł brutto]
1.	Bieżący remont nawierzchni bitumicznych na terenie gminy	2012-2013	3	W ramach realizacji zadania prowadzono remonty nawierzchni bitumicznych na terenie gminy, w zależności od potrzeb.	środki własne/ Gmina Międzyrzecz	koszt zadania wpisany został w pozycji nr 1 w dziale dotyczącym ochrony powietrza
		2012-2013	2	Zadanie realizowane na bieżąco. Podjęte działania polegają na remoncie nawierzchni bitumicznych dróg, które występują na terenie Gminy Międzyrzecz oraz administrowane są przez Zarząd Dróg Powiatowych w Międzyrzeczu.	środki własne, Zarząd Dróg Powiatowych w Międzyrzeczu.	b.d.
2.	Wprowadzanie do mpzp zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożenia hałasem (obszary strefy głośnej i obszary strefy cichej)	-	0	W okresie sprawozdawczym nie opracowywano Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, dlatego realizacja zadania nie była	-	-

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

				możliwa.		
3.	Monitoring hałasu komunikacyjnego	2012	2	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze Delegatura w Gorzowie Wielkopolskim prowadził badania poziomu hałasu komunikacyjnego w środowisku zgodnie z programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2010-2014. W 2012 r. wykonano pomiary hałasu komunikacyjnego w miejscowości Międzyrzecz w dwóch punktach pomiarowych. Zadanie to zrealizowano ze środków własnych WIOŚ w Zielonej Górze.	środki własne/WIOŚ w Zielonej Górze	w ramach działań statutowych (budżet własny)
Ochrona gleb						
Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Ocena realizacji*	Opis realizacji zadania	Źródła finansowania /jednostka odpowiedzialna	Całkowity koszt inwestycji [zł brutto]
1.	Inwentaryzacja i rekultywacja terenów zdegradowanych np. dzikich składowisk odpadów, wyrobisk poeksploatacyjnych	2012	2	W ramach realizacji działania w 2012 roku przeprowadzono rekultywację na dz. nr 693 w obr. Bykowiec. W ramach działań powstała „Dokumentacja rekultywacji i zagospodarowania gruntów na terenach	środki własne właściciela, podmiot użytkujący złożę	b.d.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

				poeksploatacyjnych w odkrywkowym zakładzie górnictwem wydobywającym kopalinę pospolitą ze złoża kruszywa naturalnego Bukowiec III”.		
		2013	2	W ramach realizacji zadania przeprowadzono rekultywację na obszarze działki nr 668/1 i 668/2 w obrębie Bukowiec.	środki własne właściciela, podmiot użytkujący złoża	b.d.
2.	Wprowadzanie do mpzp konieczności ochrony gleb klasy I-III i racjonalnego gospodarowania ich zasobami	-	0	W okresie sprawozdawczym nie opracowywano Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, dlatego realizacja zadania nie była możliwa.	-	-
3.	Wprowadzenie i egzekwowanie systemu kontroli i kar za nielegalną eksploatację kopalin	2012-2013	2	W ramach realizacji zadania, w latach 2012-2013 prowadzone były kontrole mające na celu eliminację przypadków nielegalnej eksploatacji kopalin.	środki własne, Starostwo Powiatowe w Międzyrzeczu	2 000
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym						
Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Ocena realizacji*	Opis realizacji zadania	Źródła finansowania/ jednostka odpowiedzialna	Całkowity koszt inwestycji [zł brutto]
1.	Wprowadzenie do mpzp zapisów dot. pól elektromagnetycznych	-	0	W okresie sprawozdawczym nie opracowywano Miejscowych Planów Zagospodarowania	-	-

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

				Przestrzennego, dlatego realizacja zadania nie była możliwa.		
2.	Prowadzenie cyklicznych badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku	2012-2013	2	W ramach realizacji zadania Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska dokonuje pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenie całego województwa lubuskiego, w tym Gminy Międzyrzecz.	środki własne/ WIOŚ Zielona Góra	w ramach działań statutowych (budżet własny)
Poważne awarie						
Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Ocena realizacji*	Opis realizacji zadania	Źródła finansowania/ jednostka odpowiedzialna	Całkowity koszt inwestycji [zł brutto]
1.	Aktualizacja informacji o zakładach o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii	2012-2013	2	W ramach realizacji zadania Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wielkopolskim na bieżąco aktualizuje wykaz zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku (ZDR, ZZR).	środki własne/Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wielkopolskim	w ramach działań statutowych (budżet własny)
2.	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwego postępowania w sytuacji wystąpienia poważnej awarii	2012-2013	2	W ramach realizacji zadania Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wielkopolskim udostępnia i promuje informacje na temat rodzajów zagrożeń	środki własne/Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie	w ramach działań statutowych (budżet własny)

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

				możliwych do wystąpienia w zakładach o dużym ryzyku, a także opracowuje i udostępnia instrukcję o postępowaniu mieszkańców w przypadku wystąpienia poważnej awarii.	Wielkopolskim	
		2012-2013	3	W ramach realizacji zadania: 1. Raz na kwartał przeprowadzane były głośne próby syren alarmowych nadając sygnał alarmowy; 2. Raz w roku przeprowadzono ćwiczenia praktyczne Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego; 3. W 2012 roku przeprowadzono praktyczne ćwiczenia Grup Ratowniczych na terenie Gminy z udziałem stowarzyszeń i ludności.	środki własne gminy, Grupy Ratownicze, Gmina Międzyrzecz	7 000
		2012-2013	1	W ramach realizacji zadania zorganizowano powiatowe zawody sportowo-pożarnicze drużyn OSP	środki własne, Starostwo Powiatowe w Międzyrzeczu	8 000
Ochrona przyrody						
Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Ocena realizacji*	Opis realizacji zadania**	Źródła finansowania/ jednostka odpowiedzialna	Całkowity koszt inwestycji [zł brutto]
1.	Bieżąca pielęgnacja pomników przyrody na terenie gminy	2012-2013	2	W ramach realizacji zadania prowadzone są działania	środki własne, Nadleśnictwo	b.d.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

				pielęgnacyjne pomników przyrody występujących na terenie gminy. Realizatorem prac jest Nadleśnictwo Międzyrzecz.	Międzyrzecz	
2.	Bieżąca ochrona przyrody: Rezerwat Przyrody Nietoperek, Międzyrzecki Rejon Umocniony (Muzeum Fortyfikacji)	2012-2013	2	W ramach realizacji zadania prowadzone są działania mające na celu ochronę Rezerwatu Przyrody Nietoperek. Podmiotem odpowiedzialnym za bieżącą realizację zadania jest Międzyrzecki Rejon Umocniony.	środki własne, Międzyrzecki Rejon Umocniony	b.d.
3.	Tworzenie nowych pomników przyrody, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych	2012-2013	2	W ramach realizacji zadania na terenie Gminy Międzyrzecz w latach 2012-2013 powstało 8 pomników przyrody.	środki własne, Gmina Międzyrzecz, RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim	w ramach działań statutowych (budżet własny)
4.	Przeciwdziałanie wypalaniu traw (akcje informacyjne)	2012-2013	1	W ramach realizacji zadania zorganizowano Konkurs „Młodzież zapobiega pożarom”	środki własne, Starostwo Powiatowe w Międzyrzeczu	2 000
Energia odnawialna						
Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Ocena realizacji*	Opis realizacji zadania	Źródła finansowania/ jednostka odpowiedzialna	Całkowity koszt inwestycji [zł brutto]
1.	Zwiększanie udziału energii otrzymanej z surowców odnawialnych w całkowitym zużyciu energii	2012	1	Wykonanie analizy zasadności podjęcia produkcji energii elektrycznej i ciepłej w procesie	środki własne EWE Zielona Energia	b.d.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

				wysokosprawnej kogeneracji. W ramach działania: 1. Opracowano wstępną Koncepcję techniczno – ekonomiczną dla przedsięwzięcia polegającego na zastąpieniu węglowego źródła ciepła używanego przez ZEC na potrzeby wytworzenia ciepłej wody użytkowej gazowym urządzeniem kogeneracyjnym, wytwarzającym energię cieplną i elektryczną w skojarzeniu. 2. Wystosowano (za pośrednictwem Burmistrza Międzyrzecza) zaproszenia do wspólnego wykonania Założeń techniczno – ekonomicznych oraz instytucjonalno – prawnych dla przedsięwzięcia. Propozycja współpracy nie została podjęta.		
2.	Prowadzenie działań edukacyjnych i popularyzacyjnych OZE	2012	3	Organizacja akcji edukacyjnej o tematyce energetyczno-ekologicznej skierowana do uczniów IV klas szkół podstawowych. Akcją objęto 52 szkoły w obszarze działania EWE, w tym 255 uczniów, z 11	środki własne EWE Zielona Energia	99 000

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

				klas, z 4 szkół zlokalizowanych na terenie Gminy Międzyrzecz.		
Edukacja ekologiczna						
Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Ocena realizacji*	Opis realizacji zadania	Źródła finansowania/ jednostka odpowiedzialna	Całkowity koszt inwestycji [zł brutto]
1.	Realizacja zadań dotyczących edukacji ekologicznej z dziedzin środowiskowych objętych Programem Ochrony Środowiska (ulotki, plakaty, imprezy specjalne)	2012-2013	1	W ramach realizacji zadania zorganizowano seminarium pt. „Prawidłowe gospodarowanie i bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest”	środki unijne, Starostwo Powiatowe	b.d.
		2012-2013	2	W ramach realizacji zadania promowano selektywną zbiórkę odpadów opakowaniowych w placówkach oświatowych w ramach akcji „Zielona Szkoła, Zielone Przedszkole”.	środki własne, Celowy Związek Gmin CZG-12	15 000
		2012-2013	2	Dofinansowanie do przedsięwzięć o charakterze ekologicznym, m.in. Święto Obry Paklicy.	środki własne, Celowy Związek Gmin CZG-12	15 000
		2012-2013	2	Organizacja Ekolekcji – zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży na terenie Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Długoszynie.	środki własne, Celowy Związek Gmin CZG-12	2 000

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

		2012	3	Organizacja konkurs „Gminy FAIR-PLAY”	środki własne, Celowy Związek Gmin CZG-12	10 000
		2012	3	Organizacja konkursu :Działasz na wielu płaszczyznach w zakresie segregacji i ochrony środowiska – pokaż swoje działania w codziennym życiu” – praca opisowa		
		2012-2013	3	Organizacja konkursu „Daj przykład innym – pokaż jak wykorzystać surowce wtórne w tworzeniu recyklingowych przedmiotów codziennego użytku”.		
		2013	3	Organizacja „Konkursu na recyklingową ozdobę choinkową”.	środki własne, Celowy Związek Gmin CZG-12	3 000
		2012	3	W ramach realizacji zadania udostępniono miejsca w obiektach MOK i podczas imprez plenerowych na reklamę działań edukacyjnych w zakresie ochrony zdrowia i środowiska.	źródła zewnętrzne, materiały powierzone przez instytucje	-
2.	Edukacja ekologiczna realizowana w przedszkolach i szkołach (programy ekologiczne, konkursy, olimpiady)	2012-2013	2	W ramach realizacji zadania zorganizowano szkolenie: „Wpływ fosforanów na eutrofizację zbiorników wodnych” oraz wystawy banerowe: „Formy ochrony przyrody” oraz	środki unijne oraz środki własne powiatu	szkolenie – b.d. 6 500 (zakup banerów w latach 2010-2011)

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

				„Gospodarka odpadami”.		
		2012-2013	2	W ramach realizacji zadania: 1. Zorganizowano akcję „Zielona Szkoła, Zielone Przedszkole”; 2. Wspierano inicjatywy podejmowane w placówkach oświatowych; 3. Dofinansowano przedsięwzięcia o charakterze ekologicznym.	środki własne, Celowy Związek Gmin, CZG - 12	30 000
3.	Promowanie obszarów cennych przyrodniczo, ścieżek przyrodniczych itp. poprzez wydawanie materiałów edukacyjnych oraz ulotek informacyjnych nt. proekologicznych zachowań konsumenckich, oszczędzania wody i energii, korzystania z publicznych środków transportu, segregacji odpadów itp.	2012-2013	3	Przygotowanie i wydruk plakatów ukazujących rozkład śmieci w czasie (plakaty wydawane placówkom oświatowym), zakładki z zasadami segregacji odpadów, drewnianych długopisów etc. Wydruk zeszytu edukacyjnego „Rady na Odpady”, zakup magnesów edukacyjnych na lodówkę.	środki własne, środki z nagród Puchar Recyklingu Celowy Związek Gmin, CZG – 12	20 000
		2013	3	W ramach realizacji zadania wykonano ulotki dla Komendy Powiatowej Policji w Międzyrzeczu pn.: „Kocham Sprzątam Pilnuje swojego psa”, wraz z regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie miasta.	środki własne, Gmina Międzyrzecz	479,70
		2013	3	Zamieszczenie informacji w	środki własne, Gmina	6 202,35

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

				informatorze Urzędu Miejskiego w Międzyrzeczu (Maj 2013), dla mieszkańców gminy nt. nowych zasad odbioru odpadów komunalnych i ich segregacji.	Międzyrzecz	
		2012-2013	3	W ramach realizacji zadania przeprowadzono kampanię informacyjną dotyczącą nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.	środki własne, Gmina Międzyrzecz	3 598,30
4.	Współorganizowanie happeningów, festynów, i innych form edukacji ekologicznej	2012-2013	2	W ramach realizacji zadania zorganizowano akcję sprzątnięcia rzeki Obry przez uczniów ZSE w Międzyrzeczu	środki własne, Starostwo Powiatowe w Międzyrzeczu	5 000
		2012	3	Organizacja prelekcji pn.: „Proekologiczna działalność CZG-12 na obszarze gmin członkowskich”.	środki własne, Celowy Związek Gmin, CZG - 12	w ramach budżetu własnego
		2012	3	Organizacja konferencji z okazji XV-lecia Celowego Związku Gmin CZG-12 pn.: „Aspekty prawne i ekonomiczne racjonalnej gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce”.	środki własne, Celowy Związek Gmin, CZG - 12	18 900
		2012	3	Organizacja imprezy „Piknik z naturą”, na którym poruszono tematykę obszarów NATURA 2000.	środki własne, Celowy Związek Gmin, CZG - 12	500

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

		2012	3	Organizacja warsztatów dla nauczycieli pn.: „Edukacja i informowanie w zakresie postępowania z odpadami”.	środki własne, Celowy Związek Gmin, CZG - 12	2 000
		2013	3	Organizacja pikniku ekologicznego będącego podsumowaniem akcji „Zielona Szkoła, Zielone Przedszkole”.	środki własne, sponsorzy, Celowy Związek Gmin, CZG - 12	30 000
		2013	3	Zorganizowanie warsztatów pn.: „Akademia Odpadowa” dla nauczycieli oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych i instytucji związanych z edukacją w zakresie gospodarki odpadami.	środki własne, NFOŚiGW, Stowarzyszenie Ekopsychologia, Celowy Związek Gmin, CZG - 12	3 600
		2012	3	Organizacja Święta Obry i Paklicy – cyklicznej imprezy ekologicznej, plenerowej, dla dzieci i młodzieży z obszaru Gminy Międzyrzecz.	środki własne, dotacje CZG-12, Międzyrzecki Ośrodek Kultury	3 087,58
		2013	3	Organizacja Święta Obry i Paklicy – cyklicznej imprezy ekologicznej, plenerowej, dla dzieci i młodzieży z obszaru Gminy Międzyrzecz.	środki własne, dotacje CZG-12, Międzyrzecki Ośrodek Kultury	3 716,37
5.	Bieżące informowanie na stronach www starostwa i gmin o stanie środowiska w powiecie i działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony	2012-2013	1	W ramach realizacji zadania umożliwiono elektroniczny dostęp do informacji o środowisku	środki własne, Starostwo Powiatowe w Międzyrzeczu	b.d.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

*Gdzie:

0 – brak realizacji zadania,

1 – zrealizowane częściowo,

2 – realizowane na bieżąco lub w trakcie realizacji,

3 – zrealizowane całkowicie.

4. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska.

Jak wynika z tabeli nr 2 w okresie od 01.01.2012 r. do 31.12.2013 r. w ramach *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019* wyznaczonych zostało 29 zadań. Z tych 29 zadań, podjęto się realizacji 24. Stopień realizacji zadań można określić na 82,76%. Z wymienionych powyżej 24 zadań 8 zostało w pełni zrealizowanych, 11 realizowanych jest na bieżąco, 5 zrealizowano częściowo. Największa ilość realizowanych zadań dotyczyła edukacji ekologicznej, gospodarki wodno-ściekowej oraz działań mających na celu ochronę przyrody. Opisaną sytuację przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Ocena realizacji zadań.

Lp.	Zakres wyznaczonych zadań	Ilość wyznaczonych zadań	Ilość zadań, w przypadku których podjęto się realizacji	Ilość niezrealizowanych zadań
1.	Gospodarka wodno-ściekowa, ochrona wód	6	4	2
2.	Ochrona przyrody	4	4	0
3.	Ochrona gleb	3	2	1
4.	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	2	1	1
5.	Edukacja ekologiczna	5	5	0
6.	Ochrona powietrza	2	2	0
7.	Poważne awarie	2	2	0
8.	Alternatywne źródła energii	2	2	0
9.	Ochrona przed hałasem	3	2	1
Suma:		29	24	5

źródło: opracowanie własne.

Przyczynami braku realizacji większej ilości zadań w latach 2012-2013 są m.in.:

- 1) Wysokie koszty realizacji zadań;
- 2) Brak partnerów inwestycyjnych;
- 3) Fakt, iż realizację części zadań zaplanowano na lata następne.

Stan realizacji zadań ocenia się na bardzo dobry.

5. Ocena finansowania zamierzeń Programu Ochrony Środowiska.

Zadania realizowane przez Gminę Międzyrzecz w latach 2012-2013 w ramach *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019* sfinansowane zostały w większości przez środki własne gminy, środki własne Celowego Związku Gmin CZG-12, środki własne Starostwa Powiatowego w Międzyrzeczu, Międzyrzeckiego Ośrodka Kultury, środków własnych innych podmiotów prowadzących działalność na terenie Gminy Międzyrzecz. Podczas realizacji zadań korzystano także ze środków unijnych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Z uwagi na wysokie koszty realizacji zadań w przyszłości należy pozyskiwać większą ilość partnerów inwestycyjnych, aby skutecznie korzystać z dotacji udzielanych przez Unię Europejską w ramach programów operacyjnych w nowej perspektywie czasowej 2014-2020.

Zidentyfikowane koszty poniesione na realizację *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019* wyniosły w latach 2012-2013 kwotę 413 689,98 zł. Poniesionych kosztów nie można odnieść do kosztów planowanych, gdyż autor opracowania nie określił ich w dokumencie, powołując się we wszystkich przypadkach brakiem danych.

Podczas tworzenia następnej edycji *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019* zaleca się wyznaczenie większej ilości podmiotów współrealizujących zamierzenia dokumentu oraz proponuje się zwiększenie środków zewnętrznych na ich realizację. Przyczyni się to do zwiększenia skali realizacji *Programu* oraz pozwoli na odciążenie budżetu Gminy Międzyrzecz.

6. Ocena systemu monitoringu.

W ramach monitoringu realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019* zaproponowano wskaźniki monitoringu, które dotyczą one m.in.:

- Powietrza,
- Zasobów wodnych,
- Powierzchni ziemi i gleby,
- Przyrody i krajobrazu,
- Poważnych awarii,
- Energii odnawialnej.

W celu oceny trendu zmian w środowisku na terenie Gminy Międzyrzecz przeanalizowano publikacje:

- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim,
- Głównego Urzędu Statystycznego;
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim,
- Państwowej Straży Pożarnej.

W celu zobrazowania trendu zmian zachodzących w środowisku na terenie Gminy Międzyrzecz w poniższej tabeli zestawiono te wskaźniki monitoringu, dla których można było określić stan aktualny oraz odnieść się do lat ubiegłych, w celu porównania poszczególnych wartości.

Tabela 8. Wskaźniki monitoringu.

Lp.	Komponent	Wskaźnik	Wartość w roku bazowym (rok powstania dokumentu)	Wartość w roku 2013	Trend zmian	Źródło danych
1.	Powietrze atmosferyczne	Poziom zanieczyszczenia powietrza	Pył PM10 - C SO ₂ - A NO ₂ - A Pb - A O ₃ - A CO - A C ₆ H ₆ - A B(a)P - C Cd - A Ni - A	Pył PM10 - C SO ₂ - A NO ₂ - A Pb - A O ₃ - A CO - A C ₆ H ₆ - A B(a)P - C Cd - A Ni - A		WIOŚ Zielona Góra
		Obszar gminy zgazyfikowany: długość czynnej sieci ogółem w m	155 715	122 029*		GUS
		% mieszkańców korzystających z sieci gazowej	13%	16,6%*		GUS
2.	Zasoby wodne	Klasa, jakości wód powierzchniowych:				
		Obra – Międzyrzecz Paklica – Międzyrzecz	Stan ekologiczny umiarkowany Stan ekologiczny umiarkowany	Stan ekologiczny umiarkowany Stan ekologiczny umiarkowany		WIOŚ Zielona Góra

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

Lp.	Komponent	Wskaźnik	Wartość w roku bazowym (rok powstania dokumentu)	Wartość w roku 2013	Trend zmian	Źródło danych
2.	Zasoby wodne	Klasa jakości JCW jezior:				WIOŚ Zielona Góra
		Głębokie k. Międzyrzecza	Stan ekologiczny b. dobry	Stan ekologiczny b. dobry		
		Bukowieckie (Borowy Młyn)	Stan ekologiczny b. dobry	Stan ekologiczny b. dobry		
		Długość sieci wodociągowej	114 km	122,9 km*		GUS
		Długość sieci kanalizacyjnej	125,7 km	144 km*		GUS
		Udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	21042 os	23306 os*		GUS
	Produkcja ścieków	912 dam ³ /rok	870 dam ³ /rok*		GUS	
3.	Powierzchnia ziemi i gleby	Powierzchnia lasów	16 374,9 ha	16 397,1 ha*		GUS
		Powierzchnia terenów przeznaczonych do rekultywacji	14,055 ha	b.d.		GUS
4.	Przyroda i krajobraz	Liczba rezerwatów	1	1*		GUS, RDOŚ
		Liczba pomników przyrody	28	36*		GUS, RDOŚ
5.	Poważne awarie	Liczba wystąpienia	0	0		PSP

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz za lata 2012-2013

Lp.	Komponent	Wskaźnik	Wartość w roku bazowym (rok powstania dokumentu)	Wartość w roku 2013	Trend zmian	Źródło danych
		poważnych awarii				
6.	Energia odnawialna	Wielkość energii ze źródeł alternatywnych na terenie gminy	b.d.	b.d.		b.d.

Gdzie:

* - dane za rok 2012 (brak danych za rok 2013).

PSP – Państwowa Straż Pożarna,

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,

GUS – Główny Urząd Statystyczny.

Poprawa lub utrzymanie się wskaźnika na tym samym poziomie

Pogorszenie się wartości wskaźnika

Brak możliwości porównania wskaźników

Jak wynika z powyższej tabeli poprawie 13 wskaźników monitoringu uległo poprawie lub pozostało na tym samym poziomie, 1 wskaźnik uległ pogorszeniu, w przypadku 2 wskaźników nie można wykonać oceny zmiany. Biorąc pod uwagę powyższe, można uznać, iż stan jakości środowiska na terenie gminy uległ poprawie.

7. Podsumowanie

W ramach realizacji Programu Ochrony Środowiska w latach od 2012 do 2013 roku podjęto się realizacji większości zadań wynikających z planu operacyjnego *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019*. Brak podjęcia lub finalizacji niektórych działań wynika z ich dezaktualizacji, braku możliwości pozyskania wystarczającej ilości środków na realizację tych zadań lub przesunięciu realizacji na lata następne.

Realizacja Programu kształtuje się na wysokim 82,76% poziomie. Większość z wyznaczonych wskaźników monitoringu uległo poprawie. W związku z faktem, iż okres obowiązywania Programu kończy się w 2015 roku, zaleca się opracowanie jego aktualizacji oraz wyznaczenia nowych celów i działań dążących do poprawy stanu środowiska na terenie gminy, na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022.

Podczas wyznaczania zadań, należy skupić się na wszystkich komponentach środowiska, brać pod uwagę rozpoczęte w latach poprzednich inwestycje, zachować spójność z innymi dokumentami prawa lokalnego.

W ramach realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019* podjęto się realizacji 24 zadań. Zidentyfikowany koszt ich realizacji wyniósł 637 870,74 zł.